

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvo, na katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kako se koroški Slovenci zatirajo.

Iz slovenske Koroške. 20. aprila.

[Izv. dop.]

Gotovo ne gre Bismarkovcem nikjer tako po volji s svojimi prusovalnimi nakanami, kakor pri nas Koroških Slovencih. Šole, kjer jih je kaj, prav drago stanejo; vrhu tega pa nam ponemčevalne šole nič ne koristijo, našemu kmetu prav nič. Od kar je postal učitelj popolni sluga birokratov, postaje šola vsak dan odurnejša mačeha za našo slovensko mladež. — Prebivalci Borovljanskega okraja na pr. so v tako osodopolnem stanu, da se ne da misliti, da žive v 19. stoletju. Adjunkt Pleichinger je trd Nemeč kot „cvek“, ne zna našega jezika, pa vendar Slovence sodi! Torej se vse prek tolmači! A še to tako tolmačenje, da se bogu usmili! Brez vse nevarnosti lahko vola proti komarju staviš, da vsi vkup, deset najprostejših besedij ne predstavijo brez pogrška!

Le jeden sam primer. Naključni se, da pride pisatelj teh vrstic v omenjeni urad. Najpoprej se je vprašalo „kenens taič“, na odgovor „ni č“ postane splošna nevolja mej uradniki. Adjunktov pisar poskusi tolmačiti; ker mu je pa le prav slabo šlo, pokličejo c. k. sodniki tistega, ki v peči kuri (!!!), ker pa tudi nij šlo bolje, pogledam na stojalo, ker so naložene knjige kazenski in državljanski zakoniki in tem jednaki in si mislim, to vendar niso bukova polena ampak postave! — Ko vidim, da vsi v me

silijo, in si ne pustijo nobene besede k sebi, jim rečem: „ker me Slovenca tako ne radi gledate, dajte če imate jedno vrv in takoj me obesite!“ Tolmač jim pa to tako „le prestavi („bitte aufhängen se mich nit“). Slovesno mi je bil obljubljen pardon. Razumeje se, da mi nij bilo mogoče več smeha vzdržati. To adjunkt vzbudi sumnjo in novo nevoljo, in tolmaču pravi jezen: „er kann selber besser deutsch wie Sie.“ Samo od sebe se razumeje, da se je vse to vršilo tako v robatem štilu, da bi si omikan človek lahko mislil, da se predstavlja burka planinskih drvarjev. Ker, tako daleč je uže prišlo, da sobni pometachi skušajo nadomestovati c. kr. okrajnega sodnika.

Slovenski poslanci sosednjih kronovin! Vaša dolžnost je oglašiti se za nas uboge koroške brate na pravem mestu, ker nas je pri volitvah potlačila biriška sila. Nam protivno voljeni možje nas pa res le z nogo zastopajo; čisto nič boljšega se od njih nijsmo nadejali. Njim je le za silo, ne za pravico. Ali pride kedaj i nam rešenje od tujstva!?

Ruska žurnalistika o Avstriji.

Iz Peterburga [Izv. dop.]

Avstrijski Slovani prav za prav nemate svoje matere-države, kakoršno imajo drugi narodi, na pr. Rusi, Francozi, avstrijski Nemci itd., kateri so jedina skrb svojih rojakov! Avstrijska se je kazala svojim Slovanom le neslovanska in ima za svoje pokorne otroke — ne kruha, a v narodnem obziru kamena.

In vse to slovanski njeni podložniki vedó, čutijo. Nij čuditi se, če se oni v duši veselé, ako slišijo besedo resno in karajočo avstrijsko vlast iz ust tujca — objektivnega sodnika. Kar se godi posebno pogosto onim vašim bratom, kateri so zapustili eto zemljo in žive pod družim orlom, kjer podobna skrivna radost nema se za antidinastično.

Pa tudi v tem obziru „sunt denique fines“. In veste kaj celo meni, kateremu . . . , lazijo po hrbtu mravlje, ako berem uvodne članke velikih in malih ruskih listov, novejših dnij, pravim ruskih, ker tudi tukaj imamo svoje Turke in Bismarke. Žalibog!

Vsa patrijotična žurnalistika, ergo tudi vsi Rusi-patrijoti so prepričani, da baron Rodič nij mogel govoriti nelepó za Rusijo urno besedo, v den, ampak, ka zna mnenje pri višjih krogih, katero je v silnej gorečini nehoté odkril vsemu svetu.

Rusija more njemu biti le hvaležna za njegovo nepolitično naglico, katera glasi, ka žalibog Avstrija ne more zapustiti svoje stare, pogubne za njo politične sisteme, in da je ona gotova, plačati Rusiji novo nehvaležnostjo za to, da je poslednja žrtvovala njej svoje sočustvo, za to, da jo je Peterburški kabinet podpiral v časih prekucij magjarskih.

Vsak pošten človek mora obsojati posledstva novejše evropske diplomacije, katera načelu nosi nadpis „človečnost“, a v srcu goji sovraštvo do Slovanov in samokoristje.

Listek.

Ženstvo v slovenski narodni pesni.

(Govoril v ljubljanskej čitalnici drd. Ivan Tavčar.)

Kakor povsodi, ima ženstvo tudi v narodnih pesnih neizmerne vplive. Ljudska poezija vseh časov suče se bi dejal, krog ženske. Opravičeni smo k sklepu, da vsi ti pevci, katerih imena so zdaj uže davno pozabljene, o katerih grobovih nij sluha več po daljnih zemljah in katerih pesne so ostale narodom, kakor sveta dedščina od kolena do kolena, da jih pojejo in vendar ne vedo, katero trpeče srce jih je nekedaj prineslo na beli svet; opravičeni smo torej k sklepu, da vsi ti pozabljeni narodni pesniki so zdihovali uže tedaj pod tisto težo ženskega vpliva, katera se opeva v sonetnih, vencih in katera Henrika Heine-ja žene, da si izruje na visocih norveških planinah velikansko jelko, jo potisne v strašno brezno ognjenega Etna in z gorečim tem peserom zapiše potem na večno daljino modrega obnebjja žareče črke: Agnes, ich liebe dich!

Ljudska poezija vseh časov se suče krog ženske. Le pričnimo pri Homerju, ali bolje pričnimo z biblijo, to prekrasno pesnijo, ka-

tero je pel sam bog na visocih vrhovih v nebo kipečega Sinaja. Ko so se pomirile vode, ustvarjen je bil šesti dan prvi človek in posadila ga je milostiva stvarnikova roka v paradiž, v raj. In tedaj mej cvetočimi vrtovi, mej kipečimi vodami in pod jasnim nebom, ko so moči zemeljske same k njemu hitele, ter mu usilovale svoje darove in je čuvala neskončna dobrotljivost božja noč in dan nad njim, tedaj se je pričel prvi človek dolgočasiti, v paradižu se dolgočasiti, in tedaj je bilo, da mu je prišla osodepolna ideja v glavo in hotel je imeti prvo žensko. In bog mu te prošnje ne odreče — ali Adamu so se zaprle raja vrata in angel se je postavil z ognjenim mečem pred nje. Tako je torej ženska prouzročila nekake nereda na mladi zemlji in njen vpliv se prikazuje potem na vsakej strani svetega pisma.

Ali prestopimo h Homerju. Tudi tu so jednake razmere. Tudi Ilijadin izvir je ženska in moč njena. Za časov starega Homerja je živela v Šparti na Lacedemonskem najlepša ženska vsega sveta. Bogovom in ljudem dopadljiva. In ko jo odpeljejo iz stare Evrope izurjeni, „konjejahavni“ Trojanci, vzdigujejo se junaki na severu in na jugu, zapuste gorke svoje ognjišča in v množnih tropah obsujejo Trojo.

Bliščeči Ahajci nasitijo Azije bogata polja s svojo krvijo, ter se dajo v žrenje ticam vsakovrstnim in lepé njih duše prihajajo v kardelih v Ajda nočne temine. Ahiles, Ajas, Ulises, najgorši junaki tedanjega stoletja pa pobijajo rajde trojanske, ter jih morijo s piko jekleno.

Helena pa, zavoljo katere se je bilo vnelo to klanje in zavoljo katere sta se lasala dva dela naše zemlje, zavoljo katere so se bili razdvojili sami večni bogovi na vrhovih bliščečega Olimpa, je bila v Troji na gorkem, kjer je kakor sploh ženska, v časih potočila malo solza. V časih pa je prišla tudi na ozidje, k mestnim vratam in je zbirala trojanske stare, sivobrate starešine krog sebe in Prijama samega, ter jim kazala v daljnem polju junake ahajske, kazala Agamemnona, slavnega kralja, Menelaja, zapuščenega, tedaj moža svojega, kazala hitronožna Ajanta in zvičajnega Ulisa. In ko se je stari svet krog nje čudil in so se sklepale onemogle stare roke, tedaj je govorila Helena o lepih in silovitih lastnostih teh grških junakov, češ taki so, in vendar so prišli čez morje, mej penečim valovjem so prišli čez morje, ter prinesli soboj smrtno borenje — in vse zavoljo nje Špartanske Helene. In človek bi menil, da potem, ko je odšla ta krasna ženska, katera je uže tedaj

Nij čuda, da ti propagandisti novega obširnega reda imajo mnogo svojih privrženec, ker samokoristje je bilo in je pri večini ljudij glavno dvigalo vseh njihovih namenov.

Egoizem vaše magjarske politike je tu uže davno znan, in ta politika, to se ve, ne more vzdržati se, da bi ne razpihala požara z namenom svojekoristnim dasiravno more silno zmotiti se v svojih kalkulacijah, in strašno poplašati se za svoje farizejstvo. Namestu, da bi delala odkrito, ona trudi se oslabiti boreče se proti Turčiji vstane, da bi tako stisnila v danem momentu dobiček, kateri uže tako davno pričakuje.

Celi svet ve, da so prva znamenja k vstajnji povzdignila se pri kriku „živio avstrijski cesar!“ Pred dvema tednoma vzdignila se je pri istih krikih Bosna, jasni dokaz, da se ta kaša nij skuhala brez necih avstrijskih kuhov.

Nam tukaj kaže se, da je tako postopanje Avstrije prerezalo mnogo vezi, katere bile so dozda mej njo in Rusijo, in nij treba staviti nam pregrade narodnemu čuvstvu Srbije: naj se ona povzdigne in podviza, okončavša oroženje, udariti Turčijo, dokler poslednja nij zbrala svojih armad ob Srbskej meji.

Iztočno vprašanje, to vsak lahko vidi, postalo je težavno in nevarno, a težavno in nevarno najbolj za Avstrijo, sočo v skoro ravno tacihi kleščah, v kakoršnjih je soseda, in stara prislovica „similis simili gaudet“ tolmači nam Rusom Avstrijsko opekunstvo (Vormundschaft) za Turčijo.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Hercegovine se javlja, da je Muktarpaša dobil še deset bataljonov vojske za pomoč in bode še jedenkrat poskušal skozi vstaške vrste probijti se in Nikšiće z živžem oskrbeti. Tedaj je kmalu pričakovati novega velicega boja.

Iz Srbije poroča magjarski „Nem. Hirlap“, da je Srbija dobila v Angleškej obetano posojilo denarja, da je Turčija sklenila napasti

Srbijo in da Avstrija ostane neutralna. (Turčija bode vesela, če njo kdo ne napade.) Na meji je bilo uže več malih bojov mej Turci in Srbi te dni.

Iz Bosne dobiva „Pr.“ privatna poročila, ki potrjujejo, da je tam vstaja velika, da se tudi katoliško prebivalstvo udeležuje in da so v travniškem okraji frančiškanski patri voditelji. Da bi poslednje le istina bilo, kajti mej katoliškimi Bošnjaki imajo ti patri največ vpliva.

Rusija se čedalje bolj odločno postavlja na stran vstašev in uže se po novinah govori, da bode odločno zahtevala, naj Turčija pusti Hercegovino Črnej gori a Bosno Srbiji. — Avstrija bi s tem ne bila zadovoljna, ali „Golos“ jej uže v spomin kliče, da potem utegne Rusija s pomočjo druge zaveznice isto doseči.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. aprila.

Na *Dunaji* so na novo začeli ministri obeh polovic poskušati zjediniti se gledé gospodarsko-političnih vprašanj nagodbe. Ogerski listi pravijo, da bode Tiszino ministerstvo samo odstopilo, ako se Cislejtanci bolj ne udade, ali več koncesij ne dajo. Nemški ustavoverci bodo uže dovolili, ker njim je le na tem, da pri vladi ostanejo. To treba ponavljati.

Češka slovesnost Palackemu na slavo je bila sijajnejša, nego smo po prvih poročilih sodili. Telegrami iz vseh slovanskih večjih mest, iz Peterburga, Moskve, Belgrada, Lvova, Zagreba, Ljubljane, Novega sada, vsi polni slovanske solidarnosti, dajejo svečanosti političen pomen. Govor Riegrov bodemo priobčili, kadar ga nam češki listi prinesó.

V *Zagrebu* je bila tudi volitev v mestni zbor. Izmej 177 volilcev jih je predvčerajšnjem prišlo samo 17 na volišče. Pri nas in drugod velike agitacije, v Zagrebu pa taka „enoglasnost.“

Vnanje države.

Rusija je svojo vojno floto v črnem morji pomnožila in na mejo več vojske pošila. To na Nemškem, kakor se iz Berlina piše, vzbuja začudenje. —

imela veliko moderne krvi v sebi, in ko je ostalo starešinstvo trojansko samo na ozidji ter zrlo na polje pod soboj, na polje s krvjo polito, človek bi menil pravim, da bodo ti stari možje godrnjali za njo, ter preklinjali tujko, katera se je vtisnila mej nje, ter jim morila sinove in dan za dnevom pripravljala gorje trojanskim materam. Ali bog varuj! Ampak z začudenjem se ozirajo starci za njo, pozabijo vojske krvave, in gladijo si svoje sive brade, ter pravijo jeden družemu: „zares krasna je ta ženska in umljivo je nam, da se koljeta za njo dva dela sveta!“ In tu vidimo živo izraženo tisto tragično moč, katera je prišla z ženstvom na svet, katera vnema srca človeška in krog katere se suče narodna, kakor moderna poezija vseh časov.

To tragično moč nahajamo tudi v grmanskim narodnim pesni. V nji nastopujejo junaki, katere je ustvarila bi dejal narava sebi v kras, kateri hočejo s divjimi svojimi močmi naskočiti skoraj sedež večnega neba, junaki, ki prebojujejo boje, v katerih zvonči orožje, da se zemlja trese do osrčja — ali Krimhilda, lepa kraljica jih izvabi dalječ iz domovine, iz domačih gozdov, tija mej Hune na dvor Ecelna, surovega kralja. In tu padejo in zaginejo! Tu pade Hagen silovit, v cvetu svojih let in z željo v srci po zapuščeni domovini. Tu se zgrudi v smrt Volker,

pevec krasnih pesnij in junak žilate roke. Tudi tu je torej ženska, katera uzroči tragiko, tisto velikansko tragiko, v katero je zavita naša zemlja od pričetka do denes. Ali z ženstvom in to tragično močjo prišla je pa tudi poezija na našo zemljo. In vzemite žensko iz Ilijade, iz Nibelungov in iz vseh teh pesmotvorov, katere občudujemo sedaj, kakor najlepše cvetove, ki jih je poezija kedaj pognala, kaj so? Listi zavzeli brez barve in brez vonjave. In tako dokazal sem, da s prvo žensko pričela se je tudi prva poezija.

In kakor je pri družih narodih, tako tudi naša narodna pesen in kakor tanka tančica je ženstva tragična moč preprežena čez in čez njo.

Cvetje poganja in spomlad je v deželi, takšna krasna zelena pomlad, ko se solnce hladi krog sneženih še vrhov, iz zemlje pa bobnijo vode z večjo močjo in iz srca te zemlje hitijo vse moči mladi naravi nasproti in po logih pojejo tice pevke in visoko pod nebom se žari modro oko nebeškega stvarnika. To je naša spomlad! V sredi teh krasov pa stoji narodni naš pevec in srce mu je preobdala ženstva tragična moč in solza se mu toči po bledem licu. In če objema druge ljubezen in moč te rahle spomladi, on je zapuščen in zavest mu živi v srci, da bode obstajala večno disharmonija in da bode spom-

V *Rumuniji* raste nevolja na kneza, nemškega tujca, kateri je proti volji večine izvoljenega senata zopet nenárodno konservativno večino na vlado postavil. Národno-liberalci, ki hoté složno s Srbijo proti Turkom politikovati, bodo ostro v senatu oponirali in morda celo knezu — pot iz dežele pokazali.

V *Švajci* je národ glasoval o noveji postavi, ki uvaja papirnat denar. Do nedelje je bilo 120.000 ne in le 70.000 da štetih, postava bode torej zavržena.

V *Rimu* goste Viktor Emanuelovi dvorni krogi zmagovalca Sedanskega Moltka in napijajo v jednej sapi nemškemu cesarju in predsedniku francoske republike.

Saski minister Friesen je odstopil, uradne novine pravijo, da samo zarad starosti, ali ves svet ve, da za to ker nij ves Bismarkovec ampak še nekoliko federalist. Bismark praznuje torej zopet malo zmago.

Dopisi.

Iz Celja 24. aprila. [Izv. dopis.] Tukaj so začeli ponemčeni priseljeni Nemci in judje časnik z imenom „Cillier Zeitung“ izdajati. List obeta, da bode glasilo ustavoverne stranke in da bode skušal „die nationalen Gegensätze unserer gemischten Bevölkerung abzuschwächen.“ Kako je to „oslabljevanje“ národnega nasprotja misliti, o tem nij treba vprašati onemu, ki Nemštvo pozna, namreč: vse kar je slovenskega uničevati, vse nemško narediti, domače govoreče ljudi potujčiti in povsodi svojo gospodstvo usiliti. Tako je nemškutarsko oslabljevanje národnega protivja.

Ti ljudje nas imajo za tujce, a sami sebe za prave prebivalce spodnje Štajerske. Mi imamo tukaj dosta agentov prusijanskih, kateri bi radi vse Slovence uničili; in da bi se to ložje počasi doseglo, napravili so si „Cillier Zeitung“, v kateri bi ljudstvo prav po židovsko za se preparirali. Berite rubriko „Gemeinderathswahlen“, pri katerih se še mestjani nemško se čuteče stranke ne udeležujejo, Slovenci pa še blizu ne gremo — v katerih „von National Streitigkeiten“ piše! — Nemčurji surovost ne morejo vedno za svoje sredstvo rabiti,

lad dobila vedno bolnih duš, katerih ne ozdravijo krasovi njeni. In kakor rudeča kri plujejo mu pesni iz srca, kakor rože rudeče, katere je barval z bolečino svoje duše. In ko se je skrvavel in je v smrti obledel, tedaj pa ga je vzela vse moč zemlje, ruša se je zarastla in

Tiho uborni vnuk koraka

Črez grob ubornega očaka

in ne ve in ne zna, kako ubogo srce, da leži pod njim v mrzlem grobu. To je tragika naše národne pesni v podobi izražena ali vendar resnična.

Pol smeha, pol joka, pravi národna pesen sama. Ali v naši národnej poeziji je več joka, več žalosti, kakor uže to nanese življenje. Ali največ solza pa uzroči v njej tisti tragični element, kateri je prišel z ženstvom na zemljo, kateri je zaklenil raja vrata, kateri je moril pred Trojo junake dveh svetov ali zavoljo katerega vednar prikipi poezija iz bolnega srca, ter napolni vse kote daljne naše zemlje. To tragiko in moč njeno čutil je tudi v národni naš pevec in hotel jo je morda naznati, vsaj iz dalje pokazati na njo, ko je pel s prekrasno najivnostjo:

Na sred' moj'ga srca,

Stojita mlina dva,

Druž'ga nič ne delata,

Ko ljubezen meljeta.

Ali čas je, da dospemo k posameznim ženskim osobam, katere nastopujejo v národ-

zatorej so si izbrali in izmislili časopis. Kdo ga bo plačal? „Deutsch-national fond?“ Sliši se govornica: „a par tausend Gulden wird der Redacteur riskiren, wann's net geht, hört er halt auf.“ Saj ne pojde, nij mogoče brez tuje denarne podpore v Celji ne.

Iz Maribora 23. aprila. [Izv. dop.] (Hrvatski nemškutarji.) Včeraj z večernim vlakom je prišlo 14 varaždinskih nemškutarjev sem opravičit se za strašno „krivico“, katera se je našim nemškim Turkom pripetila. Na kolodvoru so jih naši na tihem pričakovali, in ravno tako na tihem so tudi v salonu gostilnice („Stadt Wien“) za ta večer pokvarjene Hrvate spravljene imeli, mej soboj so bili napovedali tih koncert. Mej Hrvati smo pogrešali župana Pusta. Ali kmalu smo zvedeli po pismu, katero je Pust poslal in v katerem se izgovarja, da ga je hrvatska vlada v Zagreb pozvala zastran 16. aprila. Na dalje so izročili ti sprideni Hrvati nemške zastavi trake, katera je vezla žena varaždinskega župana z napisom: „Josefine Pust dem marburger Männergesangsverein zur Erinnerung am 16. April 1876“. Naši mariborski Nemci so torej veliko pionirstvo storili in Varaždin je nemško blagoslovljen, kar so hoteli so vendar dognali, kajti ker gora nij šla k Mohomedu, šel je Mohomed h gori.

Iz Metlike 24. aprila. [Izv. dop.] Pri zadnjih volitvah mestnega zastopstva so izvoljeni bili kot odborniki: Hes, Jutraž, Gustin, Prosenik, Mavrič, Gangl, Weibl, Pesdire, Sopčič Navratil, Salokar, Koren.

Pri volitvi župana je gosp. F. Hes z eminentno večino za župana, g. Prosenik, g. Koren in g. Gustin za svetovalca — izvoljen.

Nadejati se je, da bo ta zastop v narodnem smislu svoje posle opravil in za tukajšnjo občino koristno in vspešno ravnal.

Iz Černomlja 24. aprila. [Izv. dop.] Sinoč smo slišali v čitalniških prostorih opereto „Tičnik“ od tukajšnjih diletantov predstavljeno. Kar svet stoji nij v Černomlju nikakoršnja opereta predstavljena bila in čudapolno je, da

diletanti so postopili se, te za tukajšnje okoliščine jako težavne naloge. Izvršili so jo pa tudi izvrstno, tako da se mora reči, da boljše predstave si pri nas še misliti ne more. Zaradi tega je pa tudi ploskanja in dobroklica bilo gromovitega, tako da se je zadnji čin ponavljati mogel. — G. K. in njegova gospa sta krasno igrala in jako mično in izvrstno pela. Tudi g. R. kot varuh se je prav dobro obnesel, tako tudi gospodičina Karolina Perše, katera je bila svojeji nalogi popolnem kos.

Uprav dobrim spomino nam bo ta komična opereta ostala in nadejati se je, da se bode ponavljala ako ne tukaj, tako vsaj v sosednjem mestu Metliki. Kdor bi bil si mogel misliti, da v temu malimu mestici opereta bi se predstavljati zamogla? Brez dvombe teška naloga in vendar se je izvrstno, jako zanimivo in vspešno izvršila.

Pred opereto se je šaloigra „Sam ne ve kaj hoče“ predstavljala, tudi s prav dobrim vspehom. Po opereti je bila tombola in za tombolo ples, kateri je do jutra trajal. Gostov je bilo dosta s cele okolice; odhajali so, ko je uže bil beli dan. J. K.

Iz Škofje Loke 17. aprila. [Izv. dop.] Po večletnem spanji je naš slovenski oder vsled marljivega delovanja tukajšnjih narodnjakov in gospodičin, in prijaznega sodelovanja nekaterih gg. dijakov kljubu mnogim zaprekam zopet oživel. Na velikonočni ponedeljek predstavljale ste se igri: „Brati ne zna“ in „Gluh mora biti“ prav dobro, in sliši se na občo zadovoljnost vsega sešlega se občinstva. Slavnostni govor g. Singerja nam je jako dopadal, ter je bil končno z burnim ploskanjem pohvaljen; izrekamo mu za podporo in trud srčno hvalo. Isto tako tudi vsem gospodičinam, ki so nas s svojim prijaznim in izvrstnim sodelovanjem podpirale.

Želeti je le, da bi naš oder, ko se je uže vsaj jedenkrat zopet vzbudil, novič ne zaspal; tembolj pa ker je to v našem mestici največa in najlepša zabava za celo občinstvo. Upamo pa tudi, da bode število na-

ših narodnih diletantov in diletantin v prihodnje narastlo. Ob jednom pa tudi slavno občinstvo vabimo najuljudneje še vedno k obilnej udeležbi, katero naj blagovoli tudi nevaljene goste soboj pripeljati; kajti istina je, da — v jedinosti je moč — in z združenimi močmi bomo gotovo naprej korakali.

Iz Zagreba 25. aprila. [Izv. dop.] Antagonizem mej Hrvati in Srbi se je nekoliko časa sem, vidno podelgel. Srbi so uvideli, da so tudi Hrvatje mnogo storili v materijalnem pogledu za prospeh vstaje, in da ne stezavajo svoje roke po Bosni in Hercegovini, kar sicer tudi kot del velike države, imajoče svojo politiko, storiti ne bi mogli. Drugi razlog, zakaj so Srbi proti Hrvatom milejši postali, je to, da Srbi denes uvidevajo, da nijso bog ve kaj, in da ne pomorejo bog ve kaj. Srbski šovinizem, ki si je še pred pol letom domišljeval, da je vsak Srbin Miloš Obilić, in vsak srbski knez car Lazar, ta šovinizem je denes uže jako dober kup. Grdo bi bilo in krivično, če bi za to klonjenje srbskega duha srbski narod odgovoren delali. Krivnja tega klonjenja leži v kriveji politiki srbskih knezov. Skoro gotovo (?) je, da Srbija in Črnagora ne pojdeti na „mejdand“. Vstaši se morejo tedaj samo na svoje lastne sile vpirati. Če se bode vstaja v Bosni utrdila, in na Balkanu razširila, se bode tudi vstašem v Hercegovini stanje olajšalo. Srbija in Črnagora ste postali uprav hermafroditični državi, brez vsacega moškega poguma. Vladanje, ali prav za prav nevladanje Milanovo proti vstaji bi se dalo še s tem opravdati, da imajo konzuli in ne Milan ključ do srbske orožnice v rokah. — Neopravdljivo je pa ponašanje črnogorskega Miklavža. Če bi imel ta Miklavž toliko poguma, kakor ga nema, udaril bi nevrpašaje velevlasti za dovoljo, nenadano v Albanijo, kakor je nekdan udaril Friderik Veliki, pruski kralj, na našo Šlezijo, ter jo pred osvojil, predno so na Dunaji še sanjali o tem. Ali črnogorski Miklavž nij Friderik Veliki. Črnogorski upad v Albanijo

nej naši poeziji. V ta namen razdelil sem svojo tvarino v dva dela, katerih prvi je namenjen pripovedovalnim, (epično-historičnim), drugi pa liričnim narodnim pesmam. Velikanskih epopej, kakor Ilijada, Odiseja in druge, nemamo, česar nij potreba poudarjati. Morda smo jih imeli kedaj, ali njih izvir je bilo poganstvo in popevali so jih očetje naši, ko so še postavljali oltarje mogočnemu Perunu. Tedaj pa, ko je prišlo krščanstvo, in ker so imele te pesni v sebi mnogo nekrščanskih mislij, so jih zatrli proroki nove vere in zatrli tako lep del naše narodne poezije. Ali kdo bi hotel le to očitati tem vnetim apostelnom. Še Anastazij Grün, kateremu pač nikdo ne more očitati preveč pobožnosti, pravi o tem:

Dass der christliche Clerus während und unmittelbar nach der Einföhrung des Christenthums einen unversöhnlichen Vertilgungskrieg gegen das noch widerstandsfähige Heidenthum führte und dieses in all' seinen Erscheinungen unterdrückte, in alle seine Schlupfwinkel verfolgte, mag nicht nur erklärlich, sondern auch preiswürdig erscheinen, denn für die in jenem Kampfe erlittenen Verluste ist das Volk durch das Licht und die Segnungen des Christenthums überschwenglich entschädigt worden! In to je resnica. Ali tu je iskati uzroka, da so narodne naše epične pesni včasih bi skoraj, dejal le fragmentu podobne. Ali vendar le pri-

čujejo, da je imel narod slovenski v sebi tiste kali, kateri so pognali pri Grkih Ilijado in pri Germanih Nibelunge. Ali moja naloga denes nij govoriti o večjej ali manjej vrednosti teh produktov narodne naše poezije. K boljšemu razumljenju naj omenim le, da historično zatišje, na katero se naslanjajo te pesni, je navadno isti čas, ko je bila dežela naša jedno samo bojno polje — eine von Geschützen und Rüstungen starrende Burg, pravi Grün — čas, v katerem so bili očetje naši prepuščeni svojeji moči in so morali odbijati skoraj vsako leto grozne turške navale. Tedaj ko je prinesla ta šiba božja toliko britkosti in joka nad slovensko deželo, tedaj se je slovenskeji fantaziji predstavljala Turek, kot najbolj strašno, najbolj grozno, kar je bilo kedaj izbluvanega iz peklenskega žrela. In to se kaže tudi na narodnej pesni. Slovenska epična narodna poezija se pa deloma naslanja tudi na poznejšo zgodovino, na čase, ko so v Celji gospodovali še samovlastni grofje. In ker ti grofje nijso živi bog ve kako spodobno in prinašali obilo hudega svojim podložnikom, vtisnila se je tudi podoba njihova v vosek naše narodne poezije. In ker so ti grofje stali menda v nekakeji dotiki z ogerskim kraljevim dvorom, in ker je ravno nek Hunjad potolkel in zavrtno pobil zadnjega celjskega grofa pred Belimgradom, dobila bi se morda steza in bi naši historiki bolj

natanko odkrili način, po katerem je prišla v našo ljudsko poezijo tako velečastna podoba kralja Matjaža. Razumljivo je, da se nahajajo mej pripovedovalnimi narodnimi tudi i take, pri katerih je težavno uganiti čas, v katerem so bile zložene.

Izmej ženstva, katero ti v narodnej epiki nastopuje, zdi se mi najmenj karakteristično mnogobrojno število tistih nevest ali deklet katere z lepo ali z grdo odpelje hudi Turek v daljno Turčijo, iz katere jim rešitve nij. Bolj karakteristična in pred vsem nekako poetična osoba naše narodne pesni pa je „sestra“ junakov. Želja narodnega našega pevca je, take „sestričice“ obdati s poetično krasoto. Najbolj se to pokaže v pesni, v kateri se peva o španjskem kraljiču, kateri je rešil svojo sestro Marjetico iz pesti nekakovemu povodnemu ali divjemu možu, Trdoglavu po imenu. Zaprtja je bila v starem z mahom obraščenem gradu in ko je brat zajce lovil tam okrog, zagledal jo je pri jedini grajski lini stoječo. In ta trenotek opeva pesnik takole:

Vanj je sama linica,
V nji stoji Marjetica,
Češe dolge si lasé,
Venkaj biseri leté
In kamenčki demantni.
Vse se v zlatu blesketa. —

(Dalje prih.)

bi ustvaril „fait accompli“, ki bi celo situacijo mahom preobrnil. In kaj bi se Črnejšgori zgodilo za to. Nič. V najhujem slučaju bi Črnagora, še zmirom Črnagora ostala. Pa kakor sem rekel, korajže in poguma nij! Kneževa šviga-švaga politika je uže mnogo za vstajajo nepovoljnega zakrivila.

Mej tem pa, ko Srbstvo kloni in pada, krivnjam Črnogore in Srbije, katere je Srbstvo smatralo za kule svoje svobode in bodočnosti, — mej tem se Hrvatstvo od dne do dne bolj vzdiguje in krepi. V njih se goji narodna zavednost, v njih se krepi narodni duh, v njih se grade znanosti in umetnosti sveti žrtveniki. V teku 4 do 5 let ustvarili so se pod banovanjem Mažuranića samo v Zagrebu sledeči kulturni zavodi: jugoslovanska akademija, vseučilišče Franje Josipa I. deželni glasbeni zavod, višja dekliška šola, preparandija moška in ženska v vrsti srednjih učilišč, zbirke narod. muzeja so se znatno pomnožile. Posebni učitelji so postavljeni za telovadbo, in učiteljice za ročno delo, in v kratkem se bo začela na Zrinskijevem trgu graditi zgrada za galerijo slik. Vse to sta v življenje obudila kakor sem rekel v malo letih prva hrvatska patrijota: Strossmajer in Mažuranić!

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) V nedeljo 30. aprila bode slovenska predstava na korist učiteljice in pevke „Dramatičnega društva“, gospe Dragojile Odijeve. Predstavljal se bode prvokrat „Pariški potepuh“, veseloigra v 4 dejanjih. Igra je francoskega vira, in nij ga uže skoro odra, na katerem se ne bi bila predstavljala. G. Odijeva je marljiva moč, iz njene šole imamo tudi uže marsikako dobrih ženskih močij, torej ima gotovo veliko zaslug za naše gledališče, za to naj prijatelji slovenske Talije ta večer pripomogó, da bode gledališče polno.

— (Prvo kukavico) smo letos na sv. Jurija dan slišali v ljubljanskej okolici kukati. — (Obesil) se je blizo Postojnskega kolodvora pretečeni ponedeljek na vse zgodaj nekov okoli 23 let star potovalni kramar. Uzrok nij še znan, samo toliko se ve, da je ob dveh zjutraj v restavraciji na kolodvoru še plesal. Za vešala izvolil si je neko brinjevo drevo, ter se prav lahko zadržnil s svojim pasom. Za to so ga našli skoro klečé obešenega.

Poslano.

„Oesterreichische Hagelversicherungs-Gesellschaft“

zavarovalno društvo za točo na Dunaji, pri katerem sem lani svoj vinograd pri Slovenski Bistrici zavaroval, mi je kljubu nekaterim nerodnostim pri zavarovanju, katere je zakfivilo agentstvo, izplačalo pogojeni del škode po toči 12. julija pr. l. učinene, koje kulantno ravnanje s tem javno priznam.

Dr. J. Vošnjak.

Samo še malo časa traje popolna razprodaja Prvega Dunajskega 27kr. manuf. bazarja glavni trg št. 9.

bogato asortirana zaloga vsake vrste blaga,

7/8 in 4/4 šir. snovi za obleke in diagonalne.
7/8 šir. gladke angl. Lustres v vsakej barvi.
7/8 šir. baregi in grenadini.
4/4 in 3/4 šir. predivno, kreas in usnjeno platno.
9/8 in 3/4 šir. angl. širting.

Platnene damas. brisavke in servijete.
7/8 šir francoske in kosmanoske kretonne, francoske jakonate in mušline, bele in barvane pikete.
7/4 šir. prejne snovi in progaste bele vrvčaste in piket barhente, ter preproge iz šóipk.

Bele in barvaste platnene robce, pregrinjala, nogovice, zavratnike za gospode in gospe, trakove iz svile, rokavice, čope za preproge, ter mnogo tu ne še navedenih stvari.

■ Vsak vate! komad ali par veljá samo 27 kr. ■

Ker pa razprodaja traje le nekaj dnij, prosí za prav kmalo in mnogo obiskovanje z odličnim spoštovanjem

Prvi Dunajski 27 kr. manuf. bazar, glavni trg št. 9.

(103—2)

Le še malo časa!

Ker imam v špitalskeji ulici štacuno le do sv. Jurja v najemu, tedaj ono 7. maja izprazniti moram, usojam se p. n. občinstvo opozoriti, naj vsi ta kratki čas in ugodno priliko uporabijo, ker nikdar ne bode nikomu moči kupiti

vrlo dobri šivalni stroj

za tako nizko ceno, kakor sedaj pri meni. Priprave za gube, druge strojne dele, šicanke, potem širtinge, oxforde, ročne krtačice itd. so tudi še v zalogi, ter se po nizkej ceni prodajejo.

Prilčno tudi opazim še posebno, da imam le samo Greifer šivalne stroje, kateri so se uže nekaj časa rabili, mej tem ko so pravi Howejevi, Löwejevi itd. popolnem novi, katere sem stoprav pred kratkim dobil.

Za mnogo obiskovanje proseč se znamenuje z odličnim spoštovanjem

(104—3)

Woschnagg.

Hiša,

v jedno nadstropje s 5 sobami in 8 kuhinjami in k'eti, s prestornim dvoriščem, vodnjakom in drvarnico, z velikim in dobička nosnim sadnim, zeljiščnim in cvetličnim vrtom v nekovem predmestju ljubijanskim na jako frekventalneji cesti in prav blizu kolodvora južne železnice, za vsako namero ugodna in z dohodkom 1100 gid. najemnine, prodaje se takoj prostovoljno in po prav ugodnimi pogoji. Več o tem se izve v administraciji „Stoe. Naroda“.

(108—1)

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje Gabriel Piccoli, lekar na dunajskeji cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.

1 škatljica zobnega praška . . . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . . . 60 kr.
(3—6)

Dunajska borza 26. aprila.

(Kotirno telegrafsko prevelo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 1/2	30
Enotni drž. dolg v srebru	68	49
1860 gr. pozicija	109	50
Akcie trževne banke	871	
Kreditne akcije	140	70
London	120	
Napol.	9	59
C. k. cekim	5	66 1/2
Srebro	103	75

Hiša na prodaj.

Prostovoljno prodaje se na spodnjih Poljanah ležeča hiša št. 50 z njivo in vrtom vred, poleg tindi 2 orala senožeti in 1 orla 400 □ sez. hriba. Natancnejši pogoji se izvedó pri posestniku v istej hiši. (107—1)

Sledeča priznanja donasajo najboljša dokazila izvrstnega učinka

Wilhelmovega schneebergskega zeljiščnega allopa.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen!

Izpričevalo.

S katerim potrjujem, da sem užival z dobrim vspehom, od gospoda Franja Wilhelma iznajdeni schneebergski zeljiščni allop za hripavost in hudi (krčni) kašelj; in to s takim vspehom, da se nijsem le samo v nekaterih dnevih ozdravil, temuč tudi prej tako mnogokrat se ponavljajočo bolezen popolnem odstranil. Neunkirchen, 7. februarja 1856.

Filip Högel, c. k. poštni administrator.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen!

Vaše blagorodje!

Prihitim, da Vam izrečem javno zahvalo zaradi izvrstnega učinka naznanjenega schneebergskega zeljiščnega allopa za prsne in pljučne bolezni.

Jaz sem primoran v ostrih dolžnostih mnogo z otroci in družemi osobami občevati, in glasno govorjenje vedletno škoduje mojemu zdravju, ter prouzročuje izsušenje prs poleg pa tudi kašljanje, v zvezi s hripavostjo, osobito takrat, ko morem dalje časa peti. Užival sem uže različne pripomočke, a brezvspešno. Odkar pak schneebergski zeljiščni allop uživam, čutim se zdravejši in drznem se vsacemu, katerega mučijo jednake bolečine, najtoplejše priporočati schneebergski zeljiščni allop.

Osobito je velike vrednosti ta allop za pevce in govornike, ker pri večkratnej hripavosti in suhem glasu (zaradi mnogega govorjenja in popevanja) učini prsa takoj lažje in glas čistejši, tedaj v zgornjej bolezni vsled lastnega prepričanja pričakovani učinek popolnem dovrši.

S posebnim spoštovanjem

(41—4)

Josip Höller, nadučitelj in pevovodja.

Neunkirchen, 24. marca 1856.

Oni p. n. kupci, kateri želé dobivati izvrstni pravi schneebergski zeljiščni allop, katerega jaz od leta 1856 sem izdeljujem naj blagovolijo izrecno zahtevati

Wilhelmov schneebergski zeljiščni allop.

Samo takrat je moj izdelek, ako je na vsakej steklenici ta pečat.

Ponarejevalci tega varstvenega znamenja kaznujejo se po postavnem zakonu.

Nakazanje o rabi doda se vsakej steklenici.

Zapečatená originalna steklenica veljá 1 gold. 25 kr., ter je vedno v svežnem stanju in se dobiva le pri izdelovatelju

Franjo Wilhelm,

lekar v Neunkirchen na Spodnje-avstrijskem.

Zavijanje zaračuna se sé 20 kr.

Pravi Wilhelmov schneebergski zeljiščni allop dobiva se tudi samo pri mojih gospodih odkupcih v Ljubljani pri Petru Lassniku, v Novem mestu pri Dom. Rizzoliju, lekarju; v Postojni pri J. Kupferschmidtu, lekarju; v Zagrebu pri Sig. Mitlbachu, lekarju.

Zaradi prezemanja zalog naj blagovolijo tržtea željni prijatelji obrnóti se pismeno do mene.

Neunkirchen poleg Dunaja (Spodnje-avstrijsko).

Franjo Wilhelm,

lekar.